

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԹԻՒ 33.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՐ ՀՐԱՄԱՎԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԱԶԴԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐքԱՅԻՆ

Ա.ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺԱՌՈՎՈՅ

(ԲՈՅՈՒՄ 1870 ԱՄԻՆ)

ԴԻԱՍ ԵՐԵՍՈՒՆԵԿԵՐԵՔԵՐՈՐԴ

29 Հունվար 1871

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՐՈՒ

ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԻԿԵՆՏԻՄԵԱՆ

— 1871 —

ԷՆԴԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1870 ԱՄ ԻՆ

ՆԻՍՏ ԼԳ

29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1871

ՆԱԽԱՐԱՐՀ · — ՍՐՅԱՋՈՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ · — ԱՂԱԲԵԿԵՑՆ Ս · ԼՖԻՆՏԻ (Բ · ԱԹԵՆԱՊԵՏ)

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

- 1° Տեղեկադիր Գաւառական հարստահարութեանց քննիչ Յանձնաժողովոյ :
- 2° Ըստութիւն Ազգ · Վարչութեան կրօն · Ժողովոյ :
- 3° Ատենապետ կանոնադրութիւն :
- 4° Համարատութիւն Ազգ · Վարչութեան Քաղ · Ժողովոյ :
- 5° Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան · — Գլուխ Ա :
- 6° Կեդրոնացումն եւ Ապակեդրոնացումն :

Ատենապետ էֆ. ատեանը բացաւ ժամը
7½ ին 'ի ներկայութեան 43 երեսփոխանաց , ո-
րոց թիւը վերջին 67ի յանգեցաւ .

Ատենապետ էֆ. յայտնեց Ժողովոյն թէ՝ ութն
օրուան միջոց բաւական եղած չէր նախընթաց
նստի ատենապրութիւնը խմբագրել եւ միան-
դամայն տպեալ ներկայացնել երեսփոխանաց ,
եւ թէ հետեւաբար յաջորդ անդամուն կը մնար
անոր ընդունելութիւնը .

Յետոյ հրաժարագիր մը ներկայացուց , զոր
կ'ուղղէր եկեղեցական երեսփոխաններէն Ամեն .
Տ. Արիստակէս Արքեպիսկոպոս , վատառողջու-
թեան պատճառաւ 'ի Ժողովն յաճախելու անկարո-
ղութիւնը ցաւօք որտի իմացնելով :

Այս հրաժարականի խնդիրը մեծագոյն մասի
դոյացման վերապահելով Ատենապետ էֆ. յա-

րեց թէ՝ Այլատեան Մատթէոս էֆ. « թէպէտ
անկողնոյ չեմ ծառայեր այլ ընդ դարմանաւ
հիւանդ եմ» ըսելով Ժողովոյ չեկած եւ անցեալ
նստէն վիճաբանութեան ենթարկեալ ու այս
նստի մէջ շարունակելի զինուորական տրոց
խնդրոյն վրայ երկարօրէն դիտողութիւն մ'ըրած
է գրաւոր , եւ խնդրած՝ որ կարգացուի 'ի լուր
ժողովականաց . սակայն ըստ որում բացակայ
երեսփոխանաց զրաւոր դիտողութեանց ընդու-
նելի թէ մերժելի ըլլալը ինդիր մ'է արդէն ,
որոյ որոշումը Ժողովն Ատենապետ կանոնաց
հաստատութեան ատենին թողած է , ուստի , ը-
սաւ Ատենապետ էֆ. , այսպէս ներկայ չեղող
երեսփոխանաց զրութեանց վրայ առ այժմ չը
խօսուիր :

Հուսկ ուրեմն Ժողովոյ ուշադրութիւնը զին-

եւ անոր յանձնեց այս գործը. մեծագոյն մամն ալ որոշեց որ՝ Ընդհ. Ժողովոյ մէջ 'ի քնին առնուի այն եւ Պատրիարքարանի սովորական միջոցին տարբեր միջոց մը մասմասուի : Ահա որոշում մ'որ Սրբազնն Հայրը տասն ամիս առաջ ըրեր է եւ այսօք ինքն ելեր դարձունել կուզէ. ուրիմն միայն ատենապրութիւն լեցընել է մեր դործը : Մինչեւ հիմայ Քաղ. Ժողովը Շահէ կը նդէ եղեր, Ընդհ. Ժողովը այս սովորական եղանակէն չըգոհանալով ուրիշ միջոց մը ձեռք առեր է, ուստի ըստ այնմ որոշման՝ պէտք է հոս լուծում առնու այդ խնդիրը :

ԴԱՅԱՐՈՒՍԵԱՆ Ք. Էֆ. — Կը կրկնեմ եւ ես : ԱՏԵՆԱՊԵՏ Էֆ. — Սրբազնն Հայրն իրաւամբ կը թէ՝ գործոց մէջ ժամանակի պատեհութիւնն առաջին նկատելի կէտն է, եւ թէ պարագաները իմաստ պիտի օգնեն այս առաջարկութեան ընդունելութեամբ . ուստի հետեւցընելով կառաջարկէ որ Յանձնաժողովը եւ այլք հմուտ եւ տեղեակ երեսփոխանք, որք 'ի Հայաստան են ճամրորդած, միանան փութով Քաղ. Ժողովոյ հետ դարմաններուն վրայ բարակցին : Միւս կողմէ ոմանք կը գիտեն, մասնաւորապէս Խաֆայէլեան էֆ. թէ՝ քանիոր Ընդհ. Ժողովը իր մէջ Յանձնաժողով մ'է կազմոր, եւ անոր տեղեկագիրն է ընդուներ, պէտք է զայն քննէ, հաւանի եւ աւոք գործադրութեան տայացս զիտողութիւնն ալ խիստ իրաւացի է : Սակայն ըստ որում ժամանակն եւ պարագաները յարմար, իմ անձնական կարծիքս ալ Սրբազնն Հօր հետեւելով առիթ չփախցնել է : Այսու ամենայնիւ չմոռնանք լիշելու որ՝ Ընդհ. Ժողովը ովաննաներով ընդունեց գուտառացւոց հանրագիրը, եւ այն աւուր նստի մէջ շատ մը վիճարանութիւններէ վերջը՝ մեծագոյն մասի եռանդուն հաւանութեամբ որոշեց խնդիրը հոս ծեծել եւ ոչ թէ Քաղ. Ժողովոյ յանձնել : Արդ՝ երկու առաջարկութեանց մին որոշել Ժողովոյ իմաստութեանը կը յանձնեմ, այսինքն՝ խնդիրը հո՞ս յուզել, թէ Յանձնաժողովն եւ այս մասին հմուտ երեսփոխանք Քաղ. Ժողովոյ հետ միացնել եւ անոնց յանձնել :

Ամանք ժամանակին պատեհութիւնն 'ի նկատի կառնուն եւ խնդիրը Քաղ. Ժողովոյ յանձնել կառաջարկէն, եւ այլք հին որոշումը պաշտպանել կուզեն, ուստի եւ թեթեւ շշուկ մը կը նթանայ 'ի Ժողովը :

Ատենապետ էֆ. բարեկարգութիւնը յարդել

կը հրաւիրէ Ժողովը, եւ խաղաղութիւնը կը վերահաստատուի :

ՏՕՔ. ՌԱՅՈՒԹԵԱՆ Էֆ. — Կէտ մը կայ որ չասկցուեցաւ : Տեղեկագիրն ամբո՞ղջ պիտի յանձնուի, թէ հոս մնալիք մասեր կան, դասն զի անոր մէջ դաստիարակութեան եւ եկեղեցական դասուն վերաբերեալ խնդիրներ ալ կան :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ Էֆ. — Բ. Գրան ներկայանալի մասին վրայ է առաջարկութիւնը :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՄՐԲԱԶԱՆ. — Ահա պարզեմ առաջարկութիւնս : Ես կը սեմ որ՝ Ընդհ. Ժողովոյ անդամներէն ոյք որ կարող են լոյս տալ՝ միանան Քաղ. Ժողովոյ եւ Բ. Գրան մատուցանելի խնդրոց վրայ խորհին, որոշեն, որպէս զի ժամանակ չանցած թարգմանութեան ձեռնարկութ շուտով :

ՊԵԿԵԱՆ Թ. Էֆ. — Ըստ իս, խնդրոյն այս չափ ճապաղելուն պատճառը՝ սկիզբէն խոտորնակ ճամբով հոս մտնելն է . խնդիրը դեռ չյուղած Ընդհ. Ժողովը պարտէր Քաղաքականին կարծիքն առնուլ . որովհետեւ այսպէս չըրաւ եւ խնդիրն իր մէջ ծեծեց, ուստի հիմայ դայն Քաղ. Ժողովոյ յանձնելը՝ Ընդհ. Ժողովը Քաղաքականին ենթարկել ըսնել է : Ահա մեր սխալտնքը . բայց որովհետեւ սխալեր ենք, դարմանը մտածենք :

Հիմայ պէտք է Քաղ. Ժողովոյ կարծիքն ուղել տեղեկագրին վրայ, եւ ժամանակ չանցընելու համար պէտք է առաջարկել Քաղ. Ժողովոյ՝ որ յաջորդ նստին իւր կարծիքը մեզ զի ներկայացնէ : Ասանկով թէ Ընդհ. Ժողովոյ իրաւունքը շրոնաբարիր եւ թէ խնդիրը շուտով որոշում կը նընդունի :

Օրը տարաժամած լինելով արդէն, Ատենապետ էֆ. կը յայտնէ որ ժամանակը չներէր վիճարանութիւնը շարունակել եւ թէ խնդրոյն որոշումն եկողնստին կը մնայ, եւ անոր գումարման օրին վրայ Ժողովոյ կարծիքը կը խնդրէ :

Ժողովն ընդհանուր հաւանութեամբ կորոշէ ութն օրէն նստի գումարիլ .

Ատենապետ էֆ. Արխատակէս Եպիսկոպոսի հրաժարականին քուէարկութիւնն եւ երրորդ բացակալից ըստ օրինի հրաժարման հրատարակութիւնը յաջորդ նստին կը թողու :

Ատենապետ կը գոցուի ժամը 10 1/2 ին :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ Ա. ԱՂԱԲԵԿԵԱՆ Թ. Հ. ՄԵՐԵԿԵՄ-ԳՈՒԼԻ

Գիր 2 ԴՐԱԽԵ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍՆՏՈՒԿԻՆ

Կը ծախուի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի , և կը՝ զտնուի
Եկեղեցեաց բանկալները :